

Sygn. akt VIII U 1535/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSR del. Anna Capik-Pater</i>
Protokolant:	<i>Anna Krzyszkowska</i>

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2018 r. w Gliwicach

sprawy A. F. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania A. F. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 stycznia 2018 r. **nr** (...) -2003

zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 30 stycznia 2018 roku w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej prawo do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 1535/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 stycznia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej A. F. (2) prawa do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, gdyż ubezpieczona nie udokumentowała 15 lat takiej pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz nie nabyła prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy wskazał, że na podstawie przedłożonej dokumentacji, ubezpieczona udokumentowała do dnia 21 grudnia 2018r. jedynie 10 lat 9 miesięcy i 26 dni pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji domagając się przyznania rekompensaty za pracę w warunkach szczególnych podała, że wykonywała taką pracę. Wskazała ubezpieczona, że organ rentowy do dnia 31 grudnia 1998r. zaliczył okresy składowe w wymiarze 14 lat i 5 miesięcy, z których 6 lat stanowiło pracę w warunkach szczególnych

- zgodnie ze świadectwem z dnia 5 stycznia 2018r. , a w okresie od 1 marca 1999r. do 31 grudnia 2008r. (tj. przez prawie 10 kolejnych lat) wykonywała ubezpieczona wyłącznie pracę w warunkach szczególnych .

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono okresu zatrudnienia w W. Kraj Sp z o.o. Kopalni (...) od 1 maja 2004r. do 31 grudnia 2008r. jako nadsztygar przeróbki mechanicznej węgla. Okres powyższy został wykazany w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 5 października 2018r. ze wskazaniem, że stanowisko wymienione zostało w wykazie A Dział XIV pkt. 24 w Zarządzeniu Nr 17 (...) z dnia 12 sierpnia 1983r. Pod tą pozycją wymieniono kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji, usług oraz dozór inżynieryjno techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie – stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie. Organ rentowy uznał, że zakres obowiązków osoby piastującej stanowisko dozoru wyższego wykraczał poza stale i bezpośrednio nadzorowanie pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych na stanowiskach wymienionych w wykazie . Ten bezpośredni nadzór sprawowany był bowiem przez osoby dozoru średniego i niższego.

Sad ustalił:

Ubezpieczona urodziła się w dniu (...)

Organ rentowy, decyzją z 1 lutego 2018r. przyznał ubezpieczonej zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od dnia 1 stycznia 2018r. Decyzją z dnia 7 marca 2018r. organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury ubezpieczonej od dnia 1 lutego 2018r.

Ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie uprawnień do emerytury w dniu 15 stycznia 2017r. Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję opisaną na wstępie.

Ubezpieczona do 31 grudnia 2008r. legitymuje się 10 latami, 9 miesiącami i 26 dniami pracy uznanymi przez organ rentowy , wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A, uznanej przez organ rentowy.

Ubezpieczona od 1 lutego 1982r. była zatrudniona w (...) Spółce z o.o. Kopalni (...) kolejno na stanowiskach:

- w okresie od 1 lutego 1982r. do 1 kwietnia 1985r. jak dozorca przeróbki mechanicznej węgla,
- w okresie od 1 kwietnia 1988r. do 31 maja 1989r jako dozorca przeróbki mechanicznej węgla
- w okresie od 1 czerwca 1989r. do 31 grudnia 1990r. jako sztygar zmianowy przeróbki mechanicznej węgla,
- w okresie od 1 marca 1999r. do 30 kwietnia 2004r. jak sztygar zmianowy przeróbki mechanicznej węgla ,
- w okresie od 1 maja 2004r. do 31 grudnia 2008r. jako nadsztygar przeróbki mechanicznej węgla .

Organ rentowy nie uwzględnił ostatniego z wymienionych okresów jako okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W okresie zatrudnienia od 1 lutego 1987 do 30 kwietnia 2004r. w Węgłokoks Kraj Sp z o.o. Kopalni (...) ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace określone w wykazie B, dziale IV, poz. 9 pkt 28 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (Dz. U. Nr 8) i zarządzenia nr 2 Ministra Przemysłu i Handlu z 27 lutego 1995 r. jako dozór inżynieryjno techniczny średni i niższy nadzorujący bezpośrednio prace wykonywane wykazie .

W okresie zatrudnienia w od 1 maja 2004r. do 31 grudnia 2008r. w W. Kraj Sp z o.o. Kopalni (...) ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace określone w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (Dz. U. Nr 8) i zarządzenia nr 1 Ministra Górnictwa i Energetyki z 12 sierpnia 1983 r.

(dowód: akta osobowe ubezpieczonej, w tym świadectwo pracy z 27 lutego 2018r.)

Ubezpieczona w okresie spornym od 1 maja 2004r. do 31 grudnia 2008r pracowała w Węglokoks Kraj Sp z o.o. Kopalni (...) zajmowała się przede wszystkim dozorem sprzętu ciężkiego na zwałach. Od roku 2004 nie ma oddziału zwałów i drobnicy. Częściowo obowiązki tego działu przejęła płuczka i sortownia, firma obca pracująca na zwałach podlegała bezpośrednio nadsztygarowi – nie było sztygara. Ubezpieczona kontrolowała płuczkę, sortownię i pośrednio oddział remontowy, ponieważ ten miał własnego sztygara. Praktycznie najwięcej czasu ubezpieczona spędzała na zwałach: dozorowała operatorów spychaczy, ładowarek, samochodów i dźwigów, będąc razem z nimi na zwałach, kierowała sprzętem, wskazywała, gdzie i co zawieźć czy przewieźć. Osoby pracujące na zwałach to byli pracownicy obcych firm. Ubezpieczona mogła podpisywać ich karty, wydawać im polecenia, rozliczała czas pracy operatorów. Musiała też zajmować się koordynacją całego zakładu przerobczego, koordynować innymi pracami.

Stanowiska pracy na zwałach to obsługa przenośników zgrzeblowych, taśmowych i obsługa zwałowarki,

Stanowiska pracy na płuczce to płuczkarze, obsługa przenośników zgrzeblowych, taśmowych, obsługa pomp.

Stanowiska na sortowni to odbiór wydobywania, obsługa przenośników zgrzeblowych i taśmowych, zajmowali się tym sortowniczy.

Ubezpieczona przez pełne osiem godzin przebywała w warunkach szczególnych niezależnie od tego czy była bezpośrednio na zwałach czy przeprowadzała akurat kontrolę na sortowni czy płuczce. Wciąż narażona była na działanie czynników szkodliwych takich jak hałas, zapylenie, mikroklimat. Nadsztygar przez całą dniówkę był przy stanowiskach gdzie wykonywano prace w warunkach szczególnych.

Ubezpieczona jako nadsztygar nadzorowała wszystkie oddziały wchodzące w skład przeróbki mechanicznej węgla. Nadsztygarowi podlegali sztygarzy oddziałowi.

Nadsztygar miał do dyspozycji biuro, które głównie służyło mu do raportowania, tj. do odbierania raportów od podwładnych. Ubezpieczona po przyjściu do pracy przebierała się i szła do ruchu. Kiedy na przeróbce doszło do awarii nadsztygar szedł w miejsce takiej awarii ale nawet jeżeli nie było awarii, to musiał wszystko kontrolować.

Z zakresu czynności ubezpieczonej wynika, że do jej zadań należała m.in. bieżąca kontrola stanu zabezpieczenia porządku oraz powodowanie natychmiastowego usuwania stwierdzonych zagrożeń i usterek, bieżące egzekwowanie wykonywanych prac, w sposób bezpieczny zgodny z instrukcją obsługi, bieżąca kontrola, zatrzymanie ruchu maszyn i urządzeń w razie stwierdzenia zagrożenia, koordynowanie na swojej zmianie pracy podległych oddziałów w celu utrzymania ciągłego i bezawaryjnego ruchu, dopilnowanie należytego wzbogacania i sortowania węgla, prawidłowego przebiegu operacji pomocniczych. Te wszystkie czynności można wykonać jedynie bezpośrednio nadzorując prace, nawet jeżeli ma się do pomocy na części dozorowanych przez siebie działów sztygarów zmianowych.

(dowód: zeznania świadków P. D. k. 32, H. F. k. 33, ubezpieczonej k. 33, protokół elektroniczny rozprawy dnia 7.09.2018r.)

Sąd zważył:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 664 z późn. zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31 grudnia 1948 r., jeżeli przed dniem 1 stycznia 2009 r. wykonywał przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nie ma prawa do emerytury określonej:

- w art. 46 w związku z art. 29, 32 i 33 lub art. 39, art. 50, art. 50a lub art. 50e albo art. 184 ustawy emerytalnej,

- art. 34 i 48 w związku z art. 49 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2006 r. albo:

- art. 3 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz ustawy Karta Nauczyciela,

- art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela oraz nie ma prawa do emerytury pomostowej.

Bezspornym w sprawie jest, że ubezpieczona urodziła się po 31 grudnia 1948 r. i nie posiada prawa do emerytury ustalonej na podstawie powołanych powyżej przepisów.

Spór natomiast sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczona spełnia warunek dotyczący posiadania na dzień 1 stycznia 2009 r. co najmniej 15- letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z wykazem A, dział XIV poz. 24, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) - jako szczególne warunki zalicza się kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

W ocenie Sądu, przeprowadzone postępowanie dowodowe w sprawie pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż ubezpieczona, będąc zatrudnioną w Węgłokoks Kraj Sp z o.o. Kopalni (...) w okresie od 1 maja 2004r. do 31 grudnia 2008r. wykonywała faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych polegającą na sprawowaniu dozoru inżynieryjno-technicznego nad pracownikami w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla, tj. pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach określonych w dziale I, poz. 5 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. . jako nadsztygar przeróbki mechanicznej węgla .

Ustalając powyższe w zakresie rzeczywiście wykonywanej pracy przez ubezpieczoną w spornym okresie, Sąd oparł się na danych wynikających ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonej, w tym treści świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 27 lutego 2018r. , w którym pracodawca uznał pracę ubezpieczonej w okresie spornym jw. za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, a także zeznaniach świadków, współpracowników ubezpieczonego, którzy byli naocznymi świadkami wykonywanej przez nią pracy.

Zeznania te Sąd uznał za wiarygodne, gdyż były one rzeczowe, logiczne, korelujące ze sobą oraz korespondujące z treścią powołanej w sprawie dokumentacji.

Sąd oparł się także na zeznaniach ubezpieczonej, które korelowały z treścią dokumentacji osobowej ubezpieczonej oraz z zeznaniami świadków.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 stycznia 2014 r. sygn. akt I UK 369/13, aby dozór inżynieryjno - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie mógł być uznany za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych musi łącznie odpowiadać następującym warunkom: 1) musi być dozorem inżynieryjno - technicznym, czyli dozorem specjalistycznym, 2) musi być sprawowany na oddziałach i wydziałach, czyli powinien być wykonywany bezpośrednio w określonym środowisku pracy w narażeniu na szkodliwe czynniki, 3) powinien dotyczyć prac zgodnych z wykazami prac w szczególnych warunkach, 4) musi być wykonywany stale, czyli nie może mieć charakteru okazjonalnego, 5) powinien być sprawowany w pełnym wymiarze czasu, jaki obowiązuje osobę nadzorującą na zajmowanym stanowisku.

Czynności administracyjno - biurowe immanentnie związane ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno - technicznego nie przeszkadzają przyjęciu takiej pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych, jeżeli jednak ubezpieczona w ramach zakresu obowiązków służbowych wykonuje również inne czynności niemające związku z wykonywaniem

bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji, nie jest możliwe zaliczenie tego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego (w tym z akt osobowych ubezpieczonej) ubezpieczona zajmując od 1 maja 2004r. w dziale przeróbki mechanicznej węgla nadzorem na pracą osób wykonujących obowiązki na zwałach , płuczce i sortowni sprawowała niewątpliwie dozór inżynieryjno - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Dokumenty zgromadzone w sprawie w szczególności w postaci zakresu czynności za sporne okresy nie wskazują, aby oprócz czynności związanych ze sprawowaniem bezpośredniego dozoru inżynieryjno - technicznego na zakładzie przeróbki mechanicznej węgla, ubezpieczona zajmował się również innymi sprawami np. sprawozdawczością, sprawami kadrowymi, przetargami, itp.

Podkreślić należy, iż zarzut organu rentowego o braku bezpośredniości dozoru nie może się ostać w świetle zeznań świadków mówiących o tym, że ubezpieczona właściwie prawie cały czas spędzała na zwałach, oraz nawet gdy w innych działach byli także sztygarzy to wciąż przebywała w warunkach szkodliwych niezależnie od tego czy była to płuczka, sortownia czy zwały. O zakwalifikowaniu pracy do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie decyduje nazwa stanowiska pracy lecz praca faktycznie wykonywana w szczególnych warunkach, co w toku postępowania dowodowego, przeprowadzonego w niniejszej sprawie, zostało wykazane.

Po zsumowaniu stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych przez ubezpieczoną uznanych przez ZUS z okresem spornym zakwalifikowanym przez Sąd jako okresy pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983e, zasadnym jest stwierdzenie, że ubezpieczona legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd stwierdził, iż ubezpieczona spełnia wszystkie niezbędne przesłanki prawa do rekompensaty na podstawie z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Wobec powyższego Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury z rekompensatą .

_____

(-)SSR del. Anna Capik- Pater